

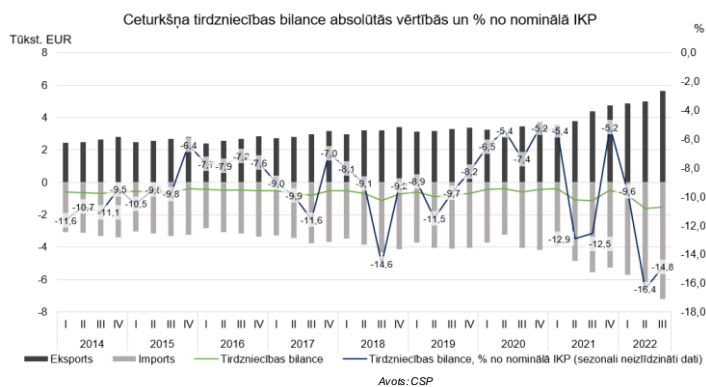
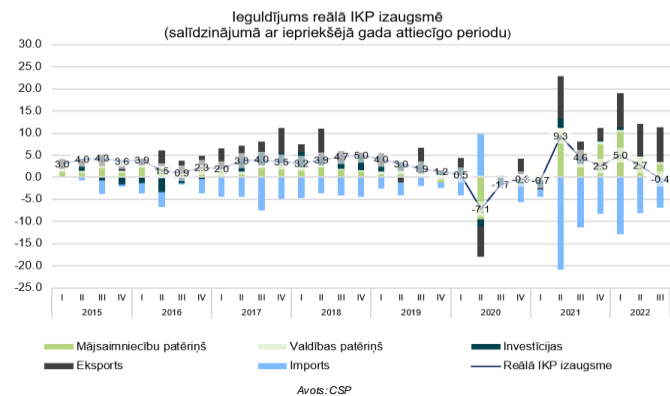
Fiskālās disciplīnas padome

2022. gada III ceturkšņa makroekonomisko rādītāju monitorings

Saskaņā ar CSP publicētiem datiem, reālais IKP 2022. gada III ceturksnī bija 7,1 mljrd. eiro. Salīdzinot ar 2021. gada III ceturksni, IKP samazinājās par 0,4% (sezonāli koriģēti dati), bet salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni, fiksēta 1,7% lejupslīde. No ražošanas aspekta, pozitīvs devums kopējā pievienotajā vērtībā bija izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumiem (+33,1%), mākslas izklaides un atpūtas pakalpojumiem (+26,2%), kas skaidrojams ar šo nozaru atgūšanos pēc Covid-19 izraisītās krīzes. Citi būtiskākie pieaugumi ir informācijas un komunikācijas pakalpojumiem (+14,2%), komercpakalpojumiem (+13,2%). Lielākais samazinājums III ceturksnī novērots būvniecības nozarē (-13,6%), tirdzniecībā (-10,3%) un pārējā rūpniecībā (DBE) (-8,5%). Ekonomikas izaugsmi kavē straujais patēriņa cenu pieaugums, kas III ceturksnī sasniedza 21,7% un ir viens no augstākajiem ES un Eiro zonā. No izlietojuma aspekta III ceturksnī vērojama sabremzēšanās mājāsaimniecību patēriņā (+3,1%) un investīcijās, kurās pieaugums nav vērojams, bet eksporta devums IKP ir (7,9%), un ir stabils ap 7% visos trīs ceturkšņos.

Makroekonomiskie rādītāji (sezonāli izdzināti)	2020 faktiskie dati					2021 faktiskie dati					2022 faktiskie dati				Prognoze (1.12.) ¹				2022. g. Izpilde /prognoze ²
	I	II	III	IV	2020	I	II	III	IV	2021	I	II	III	IV	2022	2023	2024	2025	
Reālā IKP izaugsme	0,5%	-7,1%	-1,7%	-0,3%	-2,2%	-0,7%	9,3%	4,6%	2,5%	4,1%	5,0%	2,7%	-0,4%	-	1,6%	-0,6%	3,0%	3,0%	1 0,9 %p.
Nominālā IKP izaugsme	3,0%	-6,6%	-1,9%	0,6%	-1,3%	2,1%	15,1%	13,5%	13,5%	11,2%	17,5%	16,4%	15,6%	-	17,0%	8,1%	5,4%	5,7%	-0,5 %p.
Inflācija (patēriņa cenas)	1,9%	-0,4%	0,0%	-0,6%	0,2%	-0,1%	2,3%	3,8%	7,1%	3,3%	9,2%	16,4%	21,7%	-	17,3%	8,5%	1,0%	2,0%	-1,5 %p.
IKP deflators	2,5%	0,4%	0,3%	0,9%	1,0%	2,6%	5,3%	8,1%	10,7%	6,9%	11,5%	14,4%	15,6%	-	15,2%	8,7%	2,3%	2,6%	-1,4 %p.

Avots: CSP, FDP, FM
¹ 2022.gada FM prognoze salīdzinot ar III ceturkšņu vidējo aritmētisko; ² augstāk par prognozēto %punkts; ³ zemāk par prognozēto %punkts; ⁴ prognoze izpilās.

Ekonomiskās attīstības priekšrocības 2022. gada III ceturksnī

Gan preču, gan pakalpojumu eksports pieauga un bija būtisks faktors IKP lejupslīdes mazināšanā. Pakalpojumu eksports III ceturksnī pieauga par 39% un šajā pieaugumā būtiskākais devums bija transporta pakalpojumiem (+15%) un citiem saimnieciskās darbības pakalpojumiem (+12%). Preču eksporta vērtība III ceturksnī pieauga par 29%, turklāt, kopš 2021. gada sākuma, preču eksporta īpatsvars uz ES valstīm ir noturīgi augsts - ap 24%. Eksports uz Lietuvu un Igauniju, kas ir būtiskākie Latvijas tirdzniecības partneri, III ceturksnī pieauga attiecīgi par 44% un 34%, tomēr būtisks pieaugums ir tirdzniecībā ar Zviedriju (+44%) un Dāniju (+33%).

Ostu kravu apgrozījums ir atgriezies uz izaugsmes ceļa pēc vairāku gadu lejupslīdes. Jau trīs ceturkšņus pēc kārtas kravu apgrozījums Latvijas ostās pieaug, III ceturksnī tas pieauga par 18%. Pieaugumu ir nodrošinājušas Rīgas osta (+9%) un Ventspils osta (+7%). Kopumā nosūtīto kravu apjoms ir audzis par 13%, bet saņemto kravu apjoms audzis par 27%. Rīgas osta saņēmusi par 20% un Ventspils osta par 37% vairāk kravu nekā iepriekšējā gada III ceturksnī, savukārt nosūtīto kravu apjoms Rīgas ostā pieauga par 15%, bet Ventspils ostā par 25%. Tomēr pārvadājumus par autoceļiem un dzelzceļu III ceturksnī bija 4% samazinājums, t.sk., -2% dzelzceļa pārvadājumos un -3% pārvadājumos pa ceļiem ar autotransportu.

Darba tirgū joprojām neatspoguļojas negatīvas izpausmes ekonomikā, bezdarba līmenis būtiski nepieaug un ir ap 7%. Trešajā ceturksnī bezdarba līmenis, saskaņā ar CSP datiem, bija 7%, t.sk., vīriešu vidū bezdarba līmenis bija 8%, bet sieviešu vidū 6%. Reģistrētais bezdarba līmenis, saskaņā ar NVA datiem, III ceturksnī bija 5,8%. Skatoties pa reģioniem - Rīgā un Pierīgā tas bija 4,3%, Kurzemes reģionā 5,8%, Latgales reģionā 12,6%, Vidzemes reģionā 6%, Zemgales reģionā 5,4%.

Ekonomiskās attīstības ierobežojumi 2022. gada III ceturksnī

Inflācija III ceturksnī turpinājusi strauju kāpumu, bet iedzīvotāju reālie ienākumi kritušies. Patēriņa cenu kāpums III ceturksnī sasniedzis 21,5% un visus trīs mēnešus, augsto energoresursu cenu un pārtikas cenu iespaidā, saglabājas gandrīz nemainīgs. Arī pamatinflācijas rādītāji ir augsti, vidēji ceturksnī 8,4%. Tajā pašā laikā CSP dati, par strādājošo ienākumiem, liecina, ka šī gada III ceturksnī, salīdzinot ar 2021. gada III ceturksni, mēneša vidējā bruto alga palielinājās (+6,3%), bet salīdzinot ar šī gada otro ceturksni, mēneša vidējā bruto darba samaksa pieauga vien par 1,6%. Ņemot vērā patēriņa cenu kāpumu, neto darba samaksa samazinājās par 12,9%, kas liecina par algoto darbinieku pirktspējas straujo krišanos, kas vērojama jau trešo ceturksni pēc kārtas.

Rūpniecības produkcijas pieaugums trešajā ceturksnī bija vidēji 2,1%, tas ir uz pusi lēnāks nekā iepriekšējos šī gada ceturkšņos. Skatoties strukturāli, redzams, ka pieaugumi ir lēnāki visos segmentos: ieguves rūpniecībā (+1,4%), apstrādes rūpniecībā (+4,4%), elektroenerģijas un gāzes apgādes nozarē lejupslīde trešo ceturksni pēc kārtas (-13,9%). Apstrādes rūpniecībā trešajā ceturksnī produkcijas izlaides pieaugums bija 12%, lēnākais no trim šī gada ceturkšņiem. Pieaugumu nodrošināja pārtikas rūpniecība (+4,1%), Cita veida rūpniecība (+6,4%), nemetālisko minerālu rūpniecība (+2%), tomēr izaugsmi bremzēja produkcijas apjoma samazināšanās kokrūpniecībā (-1,7%) un ķīmiskajā rūpniecībā (-0,3%).

Lejupslīde būvniecības nozarē ir ietilusi, bet būvniecības izmaksas saglabājas augstas. Būvniecības produkcijas apjoms krītas jau kopš 2021. gada III ceturkšņa, tomēr šī gada III ceturksnī sasniegts viens no zemākajiem rādītājiem pēdējos piecos gados (-13,6%). Samazinājums novērots visās apakš nozarēs - inženierbūvniecībā (-12%), specializētajos būvdarbos (-13%) un ēku būvniecībā (-14%). Par 3,6% krities arī izsniegto būvatļauju skaits un par 56% pārdzamās apbūves platība. Būvniecības izmaksas, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada III ceturksni, turpina pieaugt, tomēr pieaugumi, salīdzinot ar š.g. II ceturksni, ir ievērojami lēnāki. Trešajā ceturksnī, salīdzinot ar 2021. gada III ceturksni (y-o-y),

¹ Koriģētās Makro prognozes 2022. gadam un VTBI 2023-2025 (1.12) | Fiskālās disciplīnas padome (fdp.gov.lv)

izmaksas būvniecībā kopumā kāpušas par 21%, bet salīdzinot ar 2022. gada II ceturksni (q-o-q) - par 3%, t.sk., būvmateriāliem cenas pieauga par 27% (y-o-y) un par 4% (q-o-q), izmaksas mašīnu un mehānismu ekspluatācijai par 18% (y-o-y) un par 2% (q-o-q), bet strādnieku darba samaksa par 10% (y-o-y) un par 3 (q-o-q).